

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้สูงขึ้น โดยใช้โรงเรียนในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง โดยมีวิธีการศึกษาค้นคว้าดำเนินการโดยลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูวิชาการ และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนในสถานศึกษา จากโรงเรียนในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ประจำปีการศึกษา 2548 จำนวน 13 โรงเรียน จำนวน 202 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามประเภทโรงเรียนโดยคำนวณขนาดตัวอย่างครูทั้งหมดจากตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607- 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง เป็น ครูวิชาการ และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอน 136 คน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเภทโรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากรายชื่อครูวิชาการและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอน ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังตารางแสดงรายละเอียดการสุ่มตัวอย่าง ใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ลำดับที่	ประเภทโรงเรียน	ประชากร	ตัวอย่าง
1	ประถมศึกษา	72	48
2	ขยายโอกาสทางการศึกษา	101	68
3	มัธยมศึกษา	29	20
รวม		202	136

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประเภทของโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารงาน จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งอาศัยแนวคิดเรื่องความเป็นผู้นำทางวิชาการของ มอริส (Morris, 1981, p. 1691) โดยดัดแปลงและปรับปรุงจากเครื่องมือวัดภาวะผู้นำทางวิชาการของ เกื้อกูล แสงพริ้ง (2541) จำนวน 28 ข้อ ที่มีลักษณะเป็นคำถามจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ของไลเคิร์ต (Likert, 1967) จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ มีจำนวน 6 ข้อ 2) ความสามารถในการพัฒนางาน มีจำนวน 6 ข้อ 3) ความสามารถในการวางแผน มีจำนวน 5 ข้อ 4) ความสามารถในการติดต่อประสานงาน มีจำนวน 6 ข้อ 5) ความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร มีจำนวน 5 ข้อ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจากเอกสารและตำราทั้งในและต่างประเทศ
2. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในและต่างประเทศ
3. กำหนดขอบเขตการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น

3.1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป จำแนกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านประเภทของโรงเรียน ด้านประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

3.2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกิ่งอำเภอเนินกุ่มพัฒนา จังหวัดระยอง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านความสามารถในการพัฒนางาน ด้านความสามารถในการวางแผน ด้านความสามารถในการติดต่อประสานงาน ด้านความสามารถในการจัดสรรและใช้ทรัพยากร

4. นำแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่าง ๆ ทั้งหมดมาสร้างแบบสอบถาม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกิ่งอำเภอเนินกุ่มพัฒนา จังหวัดระยอง

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของแบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แยกออกเป็นการหาความเที่ยงตรง การทดสอบค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น

1. ความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ดำเนินการดังนี้

1.1 เสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นต่อประธานและกรรมการควบคุม งานนิพนธ์ตรวจสอบแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

1.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้วเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิอันประกอบด้วย

1.2.1 ดร.สมุทรา ชำนาญ

ภาควิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.2 ผศ.ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์

ภาควิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.3 ดร.สุชาดา กรเพชรปาลณี

ภาควิชาวิจัยและวัดผลทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

1.3 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำเสนอต่อประธาน และกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข เป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) การหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครู ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีการศึกษา ในโรงเรียนในกิ่งอำเภอเนินคมพัฒนา จังหวัดระยอง ที่มีใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 ฉบับ

2.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคือ มาหาค่าอำนาจการจำแนก (Discrimination) เป็นรายข้อโดยวิธีการหาความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .45 - .84

2.3 นำแบบสอบถามแต่ละข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไป มาหาค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่น .95 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดการการทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ขอหนังสือจากภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ไปขอความร่วมมือและอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1 เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการแจกแบบสอบถามให้ ครู ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 13 โรงเรียน ในกิ่งอำเภอเนินคมพัฒนา จังหวัดระยอง จากนั้นผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนจากครู

1.2 ในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนจากครูในทันทีหรือตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ

100

2. การจัดกระทำข้อมูล

2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2.2 นำแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ทุกฉบับมาให้คะแนนตามน้ำหนักที่กำหนดไว้

2.3 นำข้อมูลตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนักที่กำหนดไว้มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติด้วยการทางสถิติด้วยการคำนวณทางคอมพิวเตอร์

2.4 นำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการศึกษาต่อไป

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับประเภทโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารงาน จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง จำนวน 25 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert, 1967) ได้กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการมาก
3 คะแนน	หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการน้อย
1 คะแนน	หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน การวิเคราะห์เพื่อทราบว่าคุณสมบัติผู้บริหารสถานศึกษา ในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับใด โดยคะแนนค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23-24)

4.51 – 5.00	หมายถึง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ในการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างและจำแนกตามประเภทโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้คือ วิเคราะห์โดยค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD

2. ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประเภทโรงเรียนและ ประสบการณ์บริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่ สถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ One-Way ANOVA เมื่อผลการทดสอบ F มีนัยสำคัญทางสถิติ ให้ทำการทดสอบรายคู่ภายหลังโดยวิธีการทดสอบ นิวแมนคูลส์ (Newman-Keuls Test)